

P A T R O N A T
D'ESTUDIS HISTÒRICS
D'OLOI I COMARCA

(Annals 1994)

p. 51 - 66

*El llegat
documental
de
Pere Llosas
i Badia (*)*

Núria Moret i Llosas

En aquestes breus notes que presentarem als lectors es realitza un curt recorregut per la vida d'un olotí il·lustre, Pere Llosas i Badia, i el seu llegat documental.

En primer lloc exposarem alguns apunts sobre la seva biografia, que ens permetran entendre el seu arxiu. En ell, hi trobem els testimonis documentals de la seva vida familiar, de la seva professió de banquer, de la seva activitat política i de les seves inquietuds culturals. Per això és necessari fer aquesta introducció biogràfica prèvia per entendre el segon punt que tractarem: la descripció del fons documental. Finalment, explicarem el quadre de classificació emprat per a l'ordenació de l'arxiu.

1.- BIOGRAFIA DE PERE LLOSAS I BADIA

Va néixer a Olot (la Garrotxa) el 12 de maig de 1870, fill de Joan Llosas i Tenas, natural d'Olot, i de Rosa Badia i Trull, natural de Sallent. Els seus avis paterns van ser Joan Llosas i Pujol, i Anna Tenas, d'Olot, i els materns, Josep Badia, de Sallent, i Manuela Trull, de Banyoles.

(*) Els abreviaments emprats en aquest article són: **A.G.A.** Archivo General de la Administración (Alcalá de Henares), **A.H.C.O.** Arxiu Històric Comarcal d'Olot, **A.H.D.B.** Arxiu Històric de la Diputació de Barcelona, **A.H.G.** Arxiu Històric de Girona, **A.H.N.** Archivo Histórico Nacional (Madrid), **A.H.U.B.** Arxiu Històric de la Universitat de Barcelona, **A.L.L.** Arxiu Llosas, **A.U.C.** Archivo de la Universidad Complutense (Madrid), **B.O.P.G.** Boletín Oficial de la Provincia de Gerona, i **D.S.C.** Diario de Sesiones del Congreso.

El seu pare treballava amb el seu oncle, Pere Llosas i Pujol, en un comerç de teixits que tenia aquest últim a Albacete (la família Llosas, tradicionalment, eren teixidors de cotó), i va estar-hi durant vint-i-dos anys com a dependent, juntament amb Joan Casas i Joan Nicolau. El 1864 Albert Escubós i Llosas va heretar el negoci del seu avi, i el 1867 Joan Llosas va tornar a Olot per casar-se amb Rosa Badia i Trull, on finalment va morir el 17 de desembre de 1872⁽¹⁾.

Va casar-se amb Anna Serrat - Calvó, d'Olot, el 21 de juny de 1893 i van tenir sis fills: Rosa (1894), Joan (1896), Nonito (1897), M.^a del Tura (1899), Miquel (1900) i Martirià (1904), dels quals només els sobrevisquen Miquel i Martirià. Aquest últim fou President del Tribunal Tutelar de Menors de Barcelona, i President de la Diputació de Girona l'any 1939.

Després de la guerra civil i fins a la seva mort, el 28 de novembre de 1955, a l'edat de 85 anys, va viure a Olot allunyat de tota activitat política.

1.1.- LA SEVA FORMACIÓ I LES SEVES ACTIVITATS CULTURALS

Va estudiar els seus primers anys al Seminari del Collell (1882 - 1887) i va obtenir el seu grau de batxiller a l'Institut de Girona (1887) amb la qualificació d'aprovat. Continua els seus estudis a la Universitat de Barcelona, on es llicencià en Filosofia i Lletres l'any 1890. Obtingué el grau de llicenciat amb la dissertació oral del tema: "Estado de Roma en tiempos de los Gracos; reformas de estos famosos tribunos". Va obtenir la qualificació d'excel·lent pels seus estudis universitaris⁽²⁾. És probable que aconseguís el grau de doctor a la *Universidad de Madrid* amb anterioritat a l'any 1915⁽³⁾, quan era Diputat a Corts.

Fou soci del Cercle Tradicionalista d'Olot, on va començar la seva

(1) Miguel AZAMAT, *Biografía de la familia Llosas*. Barcelona, Imprenta de la casa de la Caridad, 1895.

(2) A.H.U.B, *Expedient acadèmic de Pedro Llosas i Badia*.

(3) No s'ha trobat el títol de doctor ni al seu arxiu ni a l'A.H.N. ni a l'A.U.C., però en l'A.H.N. figura tota la documentació referent al seu doctorat com a retornada a la Universitat.

carrera política, ja que el va aprofitar com a tribuna per donar-se a conèixer als seus conciutadans.

Va ser un home molt culte; publicà en diferents periòdics, entre els quals hi ha *L'Olotí*, *El Deber*, *La Tradició Catalana*, *Diario de Olot*, i també monografies de caràcter històric i assaigs de caràcter literari, filosòfic o religiós. A més, cal comptar tots els discursos que va pronunciar a Madrid, a les Corts, els quals es troben registrats en el *Diario de Sesiones del Congreso*.

1.2.- ACTIVITAT ECONÒMICA ⁽⁴⁾

Les seves fonts d'ingressos provenen, per una banda, de les rendes de les propietats que tenia la família a Santa Pau i a Mieres i, de l'altra, del banc que fundà amb els seus parents.

El banc es constitueix el 27 de setembre de 1895 davant del notari d'Olot Sr. Vicent Capdevila. Té per raó social: Llosas, Escubós i Puigmitjà. El seu capital social és de 15.000 ptes., i els socis inicials van ser tres: Nonito Escubós i Serrat - Calvó, advocat i propietari, Martirià Puigmitjà i Badia, procurador, i Pere Llosas i Badia, llicenciat en filosofia i lletres; tots tres tenien una relació de parentiu. Cada un d'ells aporta cinc mil pessetes. El nom va canviar a rel de la mort de Martirià Puigmitjà el 1920, i es va convertir en Llosas - Escubós. El banc també s'ocupava d'administrar els béns dels seus clients, com és el cas del Marquès de Monistrol (1901-1945) i d'empreses, com Sangrà i Cia., de la qual es va fer càrrec després de la seva fallida.

L'any 1920 va començar un procés de fusió amb el *Banco Hispano Americano* i la Banca Llosas - Escubós se'n va convertir en una sucursal el 1923. Pere Llosas va mantenir una relació de tipus professional amb el *Banco Hispano Americano* fins a la seva mort.

De fet, Pere Llosas i Badia en tots els documents sempre es va definir com a banquer i mai com a propietari.

(4) Totes les dades en què es basa aquest apartat han estat extretes de l'A.Ll.

Per la seva correspondència sembla que els anys vint va ser vice - president de l'Associació de Banquers de Barcelona, encara que no n'he pogut trobar confirmació documental precisa.

1.3.- ACTIVITAT POLÍTICA

Va començar la seva carrera política com a regidor de l'Ajuntament d'Olot. Es manté en el càrrec del 1897⁽⁵⁾ al 1901. En aquesta institució va ocupar el càrrec de tercer Tinent d'Alcalde, President de la Comissió de Governació, i vocal de la Comissió Central i de la de l'Hospital, durant el bienni 1897-1899⁽⁶⁾. El següent bienni fou primer Tinent d'Alcalde, President de la Comissió de Foment, i vocal de la Comissió Central i de la de l'Hospital⁽⁷⁾.

Posteriorment, va ser elegit diputat provincial pel districte d'Olot - Puigcerdà (Girona) l'any 1903⁽⁸⁾ i va mantenir-s'hi fins al 1907, que es va presentar a diputat a Corts pel districte d'Olot (Girona). Va ser elegit per primer cop l'any 1907⁽⁹⁾ per *Solidaritat Catalana*. Renovà el seu escó el 1914⁽¹⁰⁾ i el 1916. En aquesta ocasió va ser l'únic candidat que es presentà al districte, per la qual cosa va ser proclamat diputat en virtut de l'article 29 de la *Ley Electoral*.

Les seves intervencions parlamentàries es refereixen a assumptes relacionats amb les obres públiques, les relacions Església-Estat i la discussió dels pressupostos generals. Val a dir que els seus discursos més coneguts van ser els pronunciats en defensa dels ordes religiosos amb motiu de la discussió de la *Ley del Candado*, que foren publicats a Olot el 1911⁽¹¹⁾.

(5) A.H.C.O., Eleccions municipals, 1897 - 1903. Les eleccions es van celebrar el 9 de maig de 1897.

(6) A.H.C.O., Actes de l'Ajuntament, sessió del 6 de juliol de 1897.

(7) A.H.C.O., Actes de l'Ajuntament, sessió de l'1 i 4 de juliol de 1899.

(8) B.O.P.G., 16 de març de 1903.

(9) A.H.G., fons Diputació, eleccions / lligall 342.

(10) A.H.G., fons Diputació, eleccions / lligall 359.

(11) Pere LLOSAS i BADIA. *La ley del candado. Discursos parlamentarios pronunciados por el Diputado a Cortes por Olot, ... en las sesiones del Congreso de 17 de noviembre, 20, 22 y 23 de diciembre de 1910, con motivo del debate de totalidad de la ley llamada del "Candado" y de la obstrucción a la misma, realizada por las minorías tradicionalista e integrista. Olot: Imprenta de los sucesores de J. Bonet, 1911.*

L'estiu de l'any 1917 participa a l'Assemblea de parlamentaris catalans a Barcelona, presència que no és acceptada per la direcció del partit carlista, cosa que fa inevitable la seva dimissió.

El febrer de 1918 es presenta novament com a candidat a diputat a Corts⁽¹²⁾. Les eleccions són molt disputades i perd per uns sis-cents vots. Les actes són plenes de reclamacions i protestes amb acusacions de frau i compra de vots. Seguidament, l'any 1921, es presenta com a candidat a senador per la província de Girona, i va obtenir el 16% dels vots emesos⁽¹³⁾.

Un cop abandonada la vida parlamentària passà a ocupar càrrecs públics nomenats pel Govern. En primer lloc va ser investit com a Governador Civil de les Illes Balears per Antonio Maura, el 29 d'octubre de 1921⁽¹⁴⁾, fins a la seva dimissió l'11 d'abril de 1922.

Més tard, durant la dictadura de Primo de Rivera, va ser nomenat President de la Diputació de Girona⁽¹⁵⁾ el 20-I-1924 pel R. D. *de la Presidencia del Directorio Militar del 12-I-1924*. Aquest decret, en realitat, ordena suspendre la Diputació i obliga el Governador Civil a nomenar-ne un altre. Va ser elegit President, entre els membres de la Diputació, per 18 vots i 1 en blanc.

El fet de ser President de la Diputació li comportà ésser membre del Consell Permanent de la Mancomunitat de Catalunya. El 30 de gener de 1924 fou nomenat Conseller de Ferrocarrils i Obres Hidràuliques⁽¹⁶⁾. El 3 d'abril de 1924 és nomenat Vocal del Consell de Pedagogia⁽¹⁷⁾. El 3 de setembre de 1924 deixa la Conselleria de Ferrocarrils i Obres Hidràuliques per ocupar la de Cultura, que fins llavors havia ocupat Alfons Sala, al mateix temps que la Presidència de la Mancomunitat⁽¹⁸⁾.

(12) A.H.G., fons Diputació, eleccions / lligall 375.

(13) A.H.G., fons Diputació, eleccions / lligall 395.

(14) A.G.A., Presidencia del Gobierno. Lligall 3074.

(15) A.H.G., Diputació, actes (20.01.24), lligall 29.

(16) A.H.D.B., Mancomunitat, lligall 2807. Acta de constitució de la nova assemblea de la Mancomunitat, 30.01.1924.

(17) A.H.D.B., Mancomunitat, lligall 2809, certificat del nomenament, 7.04.1924.

(18) A.H.D.B., Mancomunitat, lligall 2809.

Per ordre del Govern, i a fi de suprimir la Mancomunitat, el Consell Permanent es converteix en Comissió Gestora interina dels serveis coordinats encarregats de la liquidació d'aquesta institució⁽¹⁹⁾.

Presentà la seva dimissió com a conseller en la sessió del 15 d'abril de 1925, i en la del 21 d'abril de 1925 ja no pren part en els seus treballs⁽²⁰⁾. La dissolució de la Mancomunitat el portà a renunciar al càrrec de President de la Diputació; l'1 d'abril, torna a ser elegit com a President (10 vots i 2 en blanc) i abandonà la presidència el 5 de maig de 1924.

Després de deixar la Diputació de Girona va ser nomenat Governador Civil de la Corunya, el 20 de maig de 1925, pel General Primo de Rivera⁽²¹⁾. Va abandonar aquest càrrec per motius de salut el 28-IV-1926, per anar a les Illes Balears⁽²²⁾ com a Governador Civil. Finalment el posà a disposició del nou Govern del general Berenguer el 12 de febrer de 1930⁽²³⁾, després de la dimissió del General Primo de Rivera. A partir d'aquest moment, no tornà a ocupar cap altre càrrec públic.

La seva carrera política va acompanyada d'una evolució ideològica que s'inicia en el carlisme. A les eleccions de 1907 es presenta per Solidaritat Catalana; això l'apropa a la Lliga d'en Cambó, amb qui manté una bona relació⁽²⁴⁾, i es proclama regionalista i defensor de la llengua i la cultura catalanes⁽²⁵⁾. Durant els anys vint s'allunya de les posicions carlines i s'apropa al maurisme, com mostra el nomenament de Governador Civil de les Illes Balears el 1920. Posteriorment, col·labora amb la dictadura de Primo de Rivera. Amb l'arribada de la Segona República retorna al carlisme, per veure amb simpatia la rebel·lió militar de 1936.

1.4.- HONORS I CONDECORACIONS

El 1914 se li va concedir la medalla d'or *Pro Ecclesia et Pontifice*, a

(19) A.H.D.B., Actes del Consell Permanent de la Mancomunitat, 23.03.1925.

(20) A.H.D.B., Actes del Consell Permanent de la Mancomunitat, 15, 16 i 21.04.1925.

(21) A.G.A., Presidencia del Gobierno. Lligall 3074.

(22) A.G.A., Presidencia del Gobierno. Lligall 3075.

(23) A.G.A., Presidencia del Gobierno. Lligall 3075.

(24) Aquestes dades són extretes de la correspondència de l'A.LI.

(25) D.S.C. 23 de juny de 1916.

rel de les seves intervencions en el debat de la *Ley del Candado* (1910).

El febrer de l'any 1929 Mussolini li concedí la *Creu de l'Orde de Sant Maurici i Sant Llätzer*, després que una esquadra d'hidroavions italians visités Pollença mentre ell era Governador Civil de les Illes.

2.- EL FONS DOCUMENTAL

El problema que se'ns va plantejar en iniciar el treball va ser trobar bibliografia que ens introduís en el tema. Hem de fer notar que és un camp, els arxius privats, que no ha estat gaire treballat, ni al nostre país ni a l'estranger, excepte en països com França, amb una llarga tradició arxivística, que tenen en els Arxius Nacionals una secció per a arxius privats. Per això la bibliografia és escassa i molt centrada en cada cas particular, i en el cas dels arxius personals encara és més difícil trobar-ne⁽²⁶⁾.

En el nostre país és un tema que tot just s'està començant a treballar, degut sobretot a la donació d'arxius personals de polítics a l'Administració, i a la tasca que està fent l'Arxiu Nacional de Catalunya recopilant arxius d'empreses i familiars. També són interessants els treballs portats a terme a Galícia per Olga Gallego⁽²⁷⁾ i al País Basc sota la direcció de Juan Carlos Jiménez de Aberasturi⁽²⁸⁾.

(26) A més dels treballs citats en aquest article, podem ressaltar-ne d'altres: M.A. ADROER i PELLICER, "Arxius privats i arxius patrimonials a Catalunya", dins *Lligall*, núm. 1, 1988, p. 83-96; R. ANDRÉS DÍAZ, "Archivos de partidos políticos, sindicatos, hombres públicos y sus gabinetes en España", dins *Archives et Bibliothèques de Belgique*, vol. 60, núm. 3-4, 1989, p. 83-126; A.M. CECCHINI DE DALLO, "Los archivos privados: papeles particulares", dins *Cuadernos. Archivología*, vol. 1, núm. 1, 1987, p. 15-18; J. CODINA i VILA, *Inventari del fons Ventura i Gassol de l'Arxiu Nacional de Catalunya*, Barcelona: Departament de Cultura, Generalitat de Catalunya, 1988; J. FERNÁNDEZ i TRABAL, "Els arxius familiars i patrimonials. Problemes, caracterització i metodologia", dins *Lligall*, núm. 4, 1991, p. 94-114; F. HILDESHEIMER, *Les archives privées. Le traitement des archives personnelles, familiales, associatives*, París: Editions Christian, 1990; A. SALADINO, "Gli archivi privati", *Antologia di scritti archivistici*, Roma: Ministero per i Beni Culturali e Ambientali, Pubblicazione degli Archivi di Stato, 1985.

(27) Olga GALLEGRO DOMÍNGUEZ, *Manual de archivos familiares*, Madrid: ANABAD, 1993, i Olga GALLEGRO DOMÍNGUEZ, "Archivos familiares: organización", dins *Congreso Nacional de Bibliotecarios, Arquivistas e Documentalistas*, (2^a, 1987, Coimbra), p. 319-340.

(28) Pedro BARRUSO BARÉS, Mikel LARRAÑAGA ZULUETA i José Angel LEMA PUEYO, *Archivo Manuel Irujo (Guerra y exilio)* (en premsa).

Olga Gallego⁽²⁹⁾ diu que els arxius familiars són els generats per les activitats d'una persona al llarg de la seva vida o per les de diferents components d'una família a través de generacions. Per tant, aquests arxius comprenen tant els de les antigues famílies com els dels científics, artistes, escriptors, militars, polítics, etc., que han produït i conservat la seva documentació.

Aquests tipus d'arxius solen tenir molt d'interès. Per una banda, per als òrgans creadors, solen ser arxius de gestió i administració, però des de l'òptica de l'investigador solen ser un complement dels arxius públics, car omplen els seus buits.

Els qui han revaloritzat aquest tipus d'arxius han estat els historiadors, puix que els ajuden a aprofundir en camps molt diferents com: la genealogia, la història política, la de les mentalitats, la social, econòmica, etc.; però per a qui realment són una font indispensable, és per a la història local.

Un dels problemes més grans que tenen és llur inaccessibilitat, ja que molts d'ells són en mans dels seus propietaris i l'altre és, en molts casos, el mal estat en què es troben. De fet, ni l'un ni l'altre problema no són de fàcil solució, encara que la llei sigui molt clara al respecte (capítol III, article 15⁽³⁰⁾) és molt difícil de fer-la complir mentre no hi hagi un cens d'arxius privats i una entesa entre l'Administració i els propietaris.

A l'hora de classificar-los, el primer que hem de tenir en compte és que aquesta mena d'arxius no obeeixen a un organigrama, a una legislació o a una normativa, sinó que són fruit de les necessitats dels seus creadors.

També hem de pensar que són compostos per documents molt heterogenis i variats, que sorgeixen de les diverses activitats de la família o individu. Això comporta una manca de sèries homogènies (al contrari del que és habitual als arxius públics). Tampoc no tenen cap uniformitat quant als tipus documentals (correspondència, comptes, premsa, escrits, documents notariais...) ni quant al contingut (temes diversos, llocs diferents).

(29) Olga GALLEGO, *Manual de archivos familiares*, p. 17.

(30) Llei 8/1989 de 5 de juny, modificació de la Llei 6/1985 de 26 d'abril d'arxius, (D.O.G.C. n.º 1153, 9-VI-1989).

La conseqüència és que cada fons familiar o personal és diferent i el seu tractament presenta una problemàtica específica, allunyada de la dels arxius públics.

L'arxiu d'en Pere Llosas és de titularitat privada, pertany a la família Llosas d'Olot. Es tracta d'un arxiu personal creat per un individu, ja que la major part de la documentació és de tipus personal.

Un arxiu personal és el que crea una persona al llarg de la seva vida, és un reflex de la seva activitat, ja sigui pública o privada; a més, sol haver-hi documents relacionats amb la família, però tenen un caràcter marginal. Així ho trobem en aquest arxiu. Hi ha la documentació creada i rebuda per Pere Llosas al llarg de la seva vida, i la que van generar els seus fills mentre visqueren amb ell. En ell hi veiem retratats tots els aspectes i camps en què va participar, del polític fins a l'empresarial, en el seu cas la banca, o el personal o familiar. La importància d'aquest arxiu rau en la figura del seu creador i l'època en què va exercir de polític, car la documentació important correspon a aquests anys.

L'arxiu podem dir que comença el 1900 -hem trobat poca cosa anterior a aquesta data (creiem que devia desaparèixer quan va traslladar-se de vivenda)-, i s'acaba el 1955, moment de la seva mort. El més interessant és de 1900 a 1930, puix són els anys que exerceix com a polític. Després només trobem cartes de tipus personal.

El gruix més important de la documentació correspon a l'època que exerceix com a Diputat a Corts (1907-1918), ja que també trobem un buit de papers en el període en què ocupa càrrecs polítics. Dels altres anys, només hi ha correspondència de tipus familiar. Es cartejava amb polítics molt coneguts de l'època, sobretot els de tendència conservadora: Cambó, Vázquez de Mella o el Comte de Cerralbo.

Des d'un principi vam veure que l'arxiu no tenia cap tipus d'ordenació, els documents es van guardar amb la idea de classificar-los un dia o altre. Però tot era barrejat: correspondència familiar, documents personals, documents patrimonials, documents empresarials, etc. Excepte uns lligalls creats pel mateix Pere Llosas, que aplegaven documentació d'un tipus d'activitat

específica, documents generats durant un procés electoral, res no tenia una ordenació lògica. També hem trobat documentació dels seus fills, molt poc significativa, per cert; per això podem parlar d'un arxiu personal que comença i acaba amb la seva persona.

Podríem dir que l'arxiu conté una documentació força diferenciada, que podria constituir tres grans apartats.

El primer podria ser un apartat personal, que inclouria la correspondència, diferenciant la rebuda de l'emesa, i si té un caràcter personal o fa referència a la seva activitat pública (també hi hauria la correspondència adreçada als seus fills), la documentació personal i familiar, des de documents d'identitat, passaports, certificats de baptisme, etc., d'ell i la seva família. També hi situaríem els seus escrits manuscrits de tipus personal (que no fessin referència a la seva activitat política). Per acabar, també hi hauria la documentació de tipus patrimonial: capítols matrimonials, testaments, contractes de compra - venda, poders, etc.

El segon podria ser el que fa referència a l'empresa. Hi hauria una sèrie que parlaria de la Banca Llosas-Escubós, amb els documents de creació i gestió, la seva cartera de clients, com el Marquès de Monistrol. Un altre seria sobre la venda de l'empresa i el seu funcionament com a filial del Banco Hispano Americano, i les relacions que ell hi mantenia. I com a última, altres empreses que ell va gestionar, per exemple, Sangrà i Cia.

Un tercer apartat seria el que ens remetria a la seva activitat política; hi trobarem propaganda política, actes electorals, llistats d'interventors, certificats de vot i escrutini, discursos, i expedients de projectes que l'interessaven.

Per acabar, cal esmentar les col·leccions amb la documentació gràfica: mapes, dibuixos, postals, fotografies, a més de les revistes i de la premsa.

3.- EL QUADRE DE CLASSIFICACIÓ

El primer cop que la vam veure era col·locada en armaris i calaixos, sense cap tipus de protecció. Fins que no vam fer una primera ordenació, no

vam saber què contenia, si realment tenia algun tipus d'interès, i si valia la pena treballar-ho.

Hi havia un tipus de documentació que trobàvem amb molta freqüència -la correspondència-, i un altre de més deslligat, de vegades sense cap mena de connexió, que feia referència a diverses etapes de la seva vida. Això ens va permetre fer la primera ordenació; de fet, primer vam fer l'inventari que el quadre.

Olga Gallego⁽³¹⁾ afirma que es pot fer una classificació funcional, equiparant des del punt de vista arxivístic la família o l'individu amb una institució qualsevol. Aquests són autors i destinataris dels seus arxius, ja com a unitats col·lectives (famílies) o com a individus; d'aquí la necessitat de conèixer la seva història i biografia. La durada d'aquests arxius seria la vida de l'individu o de la família; llur estructura recolza en un element personal (llaços de sang, relacions personals...), en un element econòmic (patrimoni) i en un element jurídic. Llur finalitat seria la conservació, propagació i desenvolupament dels seus components. I llur funció, encara que no és fixada per cap normativa, consisteix en facultats, competències, compliments de deures i serveis inherents a la institució familiar.

A l'hora de realitzar l'inventari, el primer que vam pensar fou en el seu quadre de classificació. Vull constatar que fer un quadre de classificació "a priori" sense conèixer el fons, sense veure els documents, és impossible.

Un arxIU privat no respon a un organigrama com els arxius públics, ni trobarem tipologia documental clara i homogènia, sinó que trobem un munt de documents reunits per la voluntat d'una persona o d'una família. El quadre va anar sorgint a mesura que anàrem fent l'inventari, i fins al final no va sortir el definitiu.

Al començament ens vam plantejar fer una classificació de tipus funcional, separant els àmbits en què va discórrer la vida d'en Pere Llosas i Badia. Hi havia uns funcions molt clares (individual, patrimonial, política i empresarial). El problema va sorgir quan vàrem intentar col·locar la docu-

(31) Olga GALLEGO, *Manual de archivos familiares*, p. 48.

mentació en aquestes sèries; era molt difícil, per no dir quasi impossible, separar els documents públics dels privats.

Aquesta classificació no s'ajustava a l'arxiu potser que en necessités una de no tan funcional i més tipològica. De fet, teníem un avantatge: ens trobàvem davant un arxiu molt poc organitzat, i per tant no havíem de respectar una organització primitiva molt definida. A l'hora de fer el quadre calia pensar que hi havia una tipologia que constituïa el 90% de l'arxiu i que, per tant, havia de tenir una sèrie especial. La correspondència era molt difícil de classificar segons la funció. Així doncs, vam pensar que el millor era crear un quadre intermedi on es barregeren la classificació tipològica i la funcional. S'ha de dir que l'arxiu no té un volum gaire gran. Olga Gallego recomana una ordenació de tipus cronològic per als arxius petits, però aquest té unes sèries molt definides (correspondència, documentació personal, documentació política, i documentació empresarial). El que vam fer va ser ordenar-les cada una d'elles cronològicament, però per separat. Vam mantenir la diferenciació per activitats, però hi afegírem una sèrie anomenada "Epistolari" on, a més de cartes, hi incloguérem telegrams, nades i notes, intentant separar la correspondència familiar (família més propera).

QUADRE DE CLASSIFICACIÓ

A.- SÈRIES

1. Escrits literaris.
2. Escrits polítics.
3. Epistolari.
 - 3.1. Cartes rebudes de contingut polític.
 - 3.1.1. Cartes datades.
 - 3.1.2. Cartes sense datar.
 - 3.1.3. Fragments de cartes.

- 3.1.4. Telegrames.
 - 3.2. Cartes rebudes de tipus familiar.
 - 3.2.1. Cartes adreçades a Pere Llosas i Badia.
 - 3.2.2. Cartes adreçades a un altre familiar.
 - 3.3. Esborranys de cartes trameses.
 - 3.4. Nadales.
 - 3.5. Recordatoris.
4. Activitat política.
- 4.1. Institucions.
 - 4.1.1. Ajuntament d'Olot.
 - 4.1.2. Corts.
 - 4.1.3. Diputació de Girona.
 - 4.1.4. Mancomunitat de Catalunya.
 - 4.1.5. Govern Civil de les Illes Balears.
 - 4.1.6. Govern Civil de la Corunya.
 - 4.2. Eleccions.
 - 4.2.1. Municipals.
 - 4.2.2. Provincials.
 - 4.2.3. A Corts.
 - 4.3. Associacions polítiques.
5. Activitat empresarial.
- 5.1. Llosas - Escubós.
 - 5.1.1. Banca Llosas - Escubós.
 - 5.1.2. Administració de béns del Marquès de Monistrol.
 - 5.2. Sangrà i Cia.
6. Religió i Església.
7. Activitat social.
- 7.1. Invitacions i homenatges.

- 7.2. Associacions culturals.
- 8. Activitat personal i familiar.
 - 8.1. Documentació personal.
 - 8.2. Documentació familiar.
 - 8.3. Documentació patrimonial i d'administració.

B. COL·LECCIONS

- 1. Fotografies.
- 2. Retalls de premsa.
- 3. Postals.
 - 3.1. Postals escrites.
 - 3.2. Postals en blanc.
- 4. Targes de visita.
- 5. Periòdics i revistes.
- 6. Mapes, plànols i dibuixos.
- 7. Material escolar.

Espero que l'inventari de l'arxiu serveixi, per una banda, per conèixer millor Pere Llosas i Badia i l'època en què ell va viure, i per l'altra, per estimular els propietaris d'arxius privats, ja siguin personals o patrimonials, a donar-los a conèixer. Crec que recuperar aquests documents de l'oblit no només és recuperar una part de la història familiar, sinó també una part de la memòria col·lectiva.